

ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3

«Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις 8 Π.Σ., 3 Π.Σ.Εξ., 2 Π.Σ.Εισ.»

Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

ΜΕΙΖΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

www.epimorfosi.edu.gr

ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

(Σχέδια Μαθήματος, Εκπαιδευτικά Σενάρια)

Η παρούσα πρόταση υποβάλλεται σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 3614/08-09-2010 Πρόσκληση και υπό τους όρους που αναφέρονται εκεί.

1) ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

1.1 Τίτλος Διδακτικής Πρακτικής

Οπτικοακουστικός γραμματισμός

Το παιδί παραγωγός οπτικοακουστικών προϊόντων

1.2 Δημιουργός/-οι

Όνοματεπώνυμο: Σταύρος Γρόσδος

Πατρώνυμο: Δημήτριος

Ιδιότητα: Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.

Στοιχεία Οργανικής Θέσης: 3η Περιφέρεια Π.Ε. Νομού Κοζάνης

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Μ. Ασίας 14, Τ.Κ. 54454 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

E-mail: stavgros@otenet.gr

Όνοματεπώνυμο: Δημήτριος Γουλής

Πατρώνυμο: Ανδρέας

Ιδιότητα: Εκπαιδευτικός, δρ. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Στοιχεία Οργανικής Θέσης: 43^ο Δημοτικό σχολείο Θεσσαλονίκης

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Γιάννη Αγγέλου 4 54250 Θεσσαλονίκη

E-mail: dgoulis@gmail.com

Δικτυακός τόπος / blog:

Η συγκεκριμένη Διδακτική Πρακτική έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο κάποιου εκπαιδευτικού προγράμματος;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ναι, να αναφέρετε την ονομασία του: (α) Επιμόρφωση εκπαιδευτικών - Π.Ε.Κ. Κοζάνης. (β) Εφαρμογή της διδακτικής πρότασης στο 88ο Δημ. Σχολείο Θεσσαλονίκης και στο 5ο Δημ. Σχολείο Περαιάς Θεσσαλονίκης.

Ιστοσελίδα / blog:

1.3 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Γνωστικό/-ά αντικείμενο/-α της Διδακτικής Πρακτικής:

Γλωσσική διδασκαλία, Αισθητική Παιδεία, Ευέλικτη Ζώνη

Ιδιαίτερη Περιοχή του γνωστικού αντικειμένου

.....

Συμβατότητα με το ΑΠΣ & το ΔΕΠΠΣ.

Πολιτιστικός-οπτικοακουστικός γραμματισμός, Διαθεματικότητα-σχέδια εργασίας

.....

1.4 Βαθμίδα Εκπαίδευσης / Τάξεις στις οποίες το εφαρμόσατε

Βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία αφορά η Διδακτική Πρακτική:

Πρωτοβάθμια Δευτεροβάθμια

Τάξη ή τάξεις στις οποίες το εφαρμόσατε Δ' , Ε' και Στ' του Δημοτικού Σχολείου

Υπήρξε συνεργασία τάξεων του ίδιου σχολείου ή συνεργασία τάξεων διαφορετικών σχολείων;

ΝΑΙ ΟΧΙ

1.5 Είδος Διδακτικής Πρακτικής

Σημειώστε αυτό / αυτά που κρίνετε ότι ανταποκρίνονται καλύτερα στην πρότασή σας:

1. Σχέδιο Μαθήματος (σχέδιο για διδασκαλία 45' ή λιγότερο ή διδακτικό δώρο).
2. Ακολουθία Σχεδίων Μαθήματος με μεγαλύτερη διάρκεια (Σενάριο Διδασκαλίας).
-   Ολοκληρωμένη παιδαγωγική δραστηριότητα στη σχολική τάξη.
4. Επιτυχημένο project που υλοποιήθηκε στη διάρκεια του σχολικού έτους.
5. Λειτουργικός τρόπος υπέρβασης των δυσκολιών του αναλυτικού προγράμματος.
  Εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε σε κάποιο διδακτικό αντικείμενο ή σε κάποια δράση.
7. Επιτυχημένο παράδειγμα συνεργατικής διδασκαλίας στο σχολείο.
8. Αποδοτική περίπτωση ευρύτερης συνεργασίας μεταξύ συναδέλφων.
9. Πρακτική λειτουργικής συνεργασίας με τους γονείς / κηδεμόνες των μαθητών ή την τοπική κοινωνία.
10. Πρακτική αποδοτικής αντιμετώπισης και διαχείρισης προβληματικών καταστάσεων και κρίσεων στο σχολείο ή στην τάξη.
   Καλές Πρακτικές με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών ή την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας
12. Άλλο
Πρόγραμμα Οπτικοακουστικού γραμματισμού

1.6 Σκοπός & Στόχοι της Διδακτικής Πρακτικής

Γενικός Σκοπός

Ανάπτυξη οπτικοακουστικού γραμματισμού

Επιμέρους Στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο και ως προς τη μαθησιακή διαδικασία.

(α) Θέαση/απόλαυση κινηματογραφικών ταινιών στις **κινηματογραφικές αίθουσες** ή προβολή των ταινιών στην τάξη.

(β) Αποκωδικοποίηση/κριτική προσέγγιση οπτικοακουστικών προϊόντων. Τα παιδιά, μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες, αναπτύσσουν **κριτική στάση** απέναντι στα μηνύματα, από καταναλωτές μετατρέπονται σε μελετητές-ερευνητές και γνωρίζοντας τα σύγχρονα εργαλεία αποκτούν κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής μηνυμάτων σύμφωνα με την προσωπική τους θεώρηση για τη ζωή.

(γ) Παραγωγή οπτικοακουστικών προϊόντων. Τα παιδιά αφού γνωρίσουν τις μεθόδους και τις τεχνικές με τις οποίες παράγεται το πολιτιστικό προϊόν, στη συνέχεια, χρησιμοποιούν τα οπτικοακουστικά εργαλεία, γίνονται τα ίδια **παραγωγοί**, αναπτύσσουν δεξιότητες προσωπικής έκφρασης, οργανώνουν και πραγματοποιούν απλές οπτικοακουστικές παρουσιάσεις (φωτογραφίζουν, βιντεοσκοπούν, κινηματογραφούν, δημιουργούν comics, κ.ά.).

(δ) Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου (σενάριο, διαφημίσεις κ.ά.)

Σημειώστε αν αξιοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και υπηρεσίες των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Οι μαθητές/τριες, αφού εξοικειώθηκαν με τη χρήση των ψηφιακών μέσων καταγραφής φωτογραφικής και κινούμενης εικόνας (ψηφιακή φωτογραφική μηχανή και κάμερα), απέκτησαν εμπειρία στη χρήση των αντίστοιχων λογισμικών επεξεργασίας τους (Adobe Photoshop, Windows Movie Maker, Pinnacle κ.ά). Επίσης, δόθηκε προτεραιότητα στη γνωριμία και στη χρήση αντίστοιχων προγραμμάτων στο ΕΛ/ΛΑΚ (Ελεύθερο Λογισμικό/Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα), όπως τα Gimp, AviDemux, Kino, LiVES, Cinelerra, Kdenlive και VLC, διότι οι μαθητές/τριες εργάστηκαν -κυρίως- σε περιβάλλον Linux (Ubuntu 9.10 και Sxolinux).

1.7 Εκτιμώμενη διάρκεια

- **Διάρκεια:**

Σχέδια εργασίας ή δραστηριότητες καθ' όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους

- **Συχνότητα:**

Δύο (2) διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα

2) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

2.1 Γενική Περιγραφή Διδακτικής Πρακτικής

A. Το παιδί θεατής

Η απόλαυση μιας κινηματογραφικής ταινίας είναι μια διαδικασία που -μέχρι πρόσφατα- ήταν άμεσα συνδεδεμένη με την κινηματογραφική αίθουσα, με τη μαγεία της σκοτεινής αίθουσας προβολής. Η μεγάλη βελτίωση και διάδοση των μέσων αποθήκευσης της κινηματογραφικής εικόνας, κυρίως με το DVD αλλά και το Διαδίκτυο, δημιουργεί νέα δεδομένα για τις συνθήκες θέασης μιας ταινίας. Η κινηματογραφική απόλαυση είναι πλέον προσιτή σε όλους, εφόσον η επιλογή της ταινίας ανήκει -ως έναν βαθμό- στο θεατή. Μπορούμε να παρακολουθήσουμε όποια ταινία επιλέξουμε, όποτε το θελήσουμε, εφόσον υπάρχει χώρος που επιτρέπει τις συνθήκες προβολής. Η απόλαυση είναι παραδομένη σε αισθήματα που αναβλύζουν πρωτογενώς, εφόσον οι εικόνες ελέγχονται λιγότερο από τις λέξεις (Sorlin, 1977).

Κύρια επιδίωξη για το παιδί θεατή είναι η απόλαυση. Ο εκπαιδευτικός προσφέρει στα παιδιά την ευκαιρία να απολαύσουν κινηματογραφικές ταινίες οδηγώντας τα στις κινηματογραφικές αίθουσες. Το DVD προσφέρει ένα πλήθος από διδακτικές διευκολύνσεις (μικρό χρόνο προετοιμασίας για την οργάνωση της διδασκαλίας, γρήγορη αναζήτηση ταινιών ανάμεσα στο πλήθος που υπάρχουν στα σχετικά εμπορικά καταστήματα ή στο Διαδίκτυο, μικρό κόστος ενοικίασης, προβολή των ταινιών στην τάξη ή οπουδήποτε, χρήση τεχνικών δυνατοτήτων -επαναπροβολή, προβολή επιλεγμένων αποσπασμάτων, ζουμάρισμα κ.ά.). Ωστόσο, τίποτα δεν μπορεί να αντικαταστήσει την άμεση εμπειρία, την ατμόσφαιρα της κινηματογραφικής αίθουσας, ακόμα και με τη μορφή που έχει σήμερα. Διότι εκτός από την μαγεία της κινηματογραφικής ταινίας υπάρχει και η μαγεία της σκοτεινής αίθουσας και της μεγάλης οθόνης. Το σινεμαδάκι, όπως έλεγαν παλαιότερα (Θεοδωρίδης 2001). Και βέβαια, διαφορετική είναι η αίσθηση της θέασης από την αίσθηση της τηλεθέασης. Άλλωστε η επίσκεψη στον κινηματογράφο αποτελεί ένα κοινωνικό γεγονός με έντονα επικοινωνιακά χαρακτηριστικά,

Η ταινία προβάλλεται ολόκληρη και δεν τεμαχίζεται. Ακόμα κι όταν για διδακτικούς λόγους (οικονομία χρόνου, στοχοθεσία) επιλέγεται ένα απόσπασμα, καλό είναι τα παιδιά, πριν ή μετά τη διδασκαλία, να παρακολουθούν ολόκληρη την ταινία. Μόνον έτσι τα παιδιά δε θα στερηθούν τα αφηγηματικά στοιχεία της ταινίας ολοκληρωμένα, την πλοκή, τους χαρακτήρες, την οπτική γωνία της αφήγησης, τη χρονική αλληλουχία των γεγονότων, τη λύτρωση που επιφέρει το τέλος της ταινίας και θα μπορέσουν να ανοίξουν έναν κριτικό διάλογο με τους δημιουργούς της.

Δειγματική δραστηριότητα 1

Μετά τη θέαση της ταινίας τα παιδιά αφήνονται ελεύθερα να εκφράσουν αυθόρμητα τις πρώτες εντυπώσεις τους με τη μέθοδο του καταγισμού των ιδεών. Εκφράζουν συναισθήματα και επιθυμίες, οι οποίες καταγράφονται από τον εκπαιδευτικό στον πίνακα και μπορούν να αποτελέσουν κάποια άλλη στιγμή (όχι αμέσως μετά τη θέαση της ταινίας) ένα πλούσιο λειτουργικό λεξιλογικό υλικό, δημιούργημα των παιδιών, προς επεξεργασία (λεξιλογική, νοηματική κ.λπ.). Σ' αυτό το παιχνίδι της αυθόρμητης έκφρασης συναισθημάτων δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις. Ο αναπόφευκτος (ακόμα και στις πιο αδιάφορες ταινίες) διάλογος του παιδιού με την ταινία (ουσιαστικά με τους δημιουργούς της) είναι μία σχέση προσωπική. Κάθε σχόλιο, κάθε γέλιο, κάθε επιφώνημα είναι μια ευκαιρία για επικοινωνία. Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να εξερευνήσουν τα δικά τους συναισθήματα και να οικοδομήσουν τις δικές τους απόψεις. Η προσέγγιση είναι εμπειρική. Εκείνο που προέχει είναι να διαφυλαχθεί η αυθορμησία, γι' αυτό περιορίζουμε τα λόγια και δίνουμε τον πρώτο λόγο στα παιδιά ενθαρρύνοντας και επιδοκιμάζοντας. Η τέχνη δημιουργεί ένα αυθόρμητο ενθουσιασμό στα παιδιά, ιδιαίτερα ο κινηματογράφος παρασύρει τα παιδιά σε συναισθηματικούς ακροβατισμούς, ταύτισης ή αποστασιοποίησης, οι οποίοι, όταν ομολογούνται βγαίνοντας στην επιφάνεια, λειτουργούν λυτρωτικά.

Δειγματική δραστηριότητα 2 - Ήχος και εικόνα

Καλύπτετε με ένα πανί την τηλεοπτική οθόνη στην οποία προβάλλεται απόσπασμα ταινίας. Τα παιδιά ακούγοντας τους ήχους ή τη μουσική προσπαθούν να τους περιγράψουν, να φανταστούν και να αφηγηθούν τα δρώμενα, και να ανακαλύψουν τον τύπο της ταινίας. Η οθόνη αποκαλύπτεται, το απόσπασμα επαναπροβάλλεται και ακολουθεί συζήτηση για τη σχέση ήχων και εικόνων. Ενδεικτική δραστηριότητα: Με καλυμμένη την οθόνη τα παιδιά ακούνε τη μουσική της βουβής ταινίας του Charle Carlin, *The Kid*. Προβάλλεται το πρώτο απόσπασμα της ταινίας (από το ξεκίνημα έως 54'). Τα παιδιά, ακούγοντας τη μουσική και χωρίς να βλέπουν το απόσπασμα (αλλά και χωρίς να γνωρίζουν οτιδήποτε για το θέμα της ταινίας) κάνουν υποθέσεις/μαντεύουν το περιεχόμενό της. Η οθόνη αποκαλύπτεται και τα παιδιά βλέπουν το απόσπασμα. Αν θέλουν σχολιάζουν τον τρόπο με τον οποίο το μουσικό άκουσμα τους οδήγησε σε υποθέσεις για το περιεχόμενο της ταινίας. Στη συνέχεια ξανακρύβουμε την οθόνη και ακούμε τη μουσική επένδυση της συνέχειας της ταινίας (54' έως 2.20'). Τα παιδιά τώρα γνωρίζοντας το ξεκίνημα της ταινίας προσπαθούν από το μουσικό άκουσμα να προβλέψουν την εξέλιξη της πλοκής πριν δουν το δεύτερο απόσπασμα. Συνεχίζουμε με το τρίτο απόσπασμα (2.20' έως 4.18').

Σε μία παραλλαγή, τα παιδιά αλλάζουν ήχους ή επενδύουν μουσικά αποσπάσματα ταινιών ή τα αποσπάσματα προβάλλονται χωρίς ήχο για να εντοπιστούν οι συναισθηματικές φορτίσεις που προσθέτουν οι ήχοι στις εικόνες.

B. Το παιδί κριτικός

Τα παιδιά, μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες, αναπτύσσουν κριτική στάση απέναντι στα μηνύματα, από καταναλωτές μετατρέπονται σε μελετητές-ερευνητές και γνωρίζοντας τα σύγχρονα εργαλεία αποκτούν κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής μηνυμάτων σύμφωνα με την προσωπική τους θεώρηση για τη ζωή. Η κριτική στάση βασίζεται στην αμφισβήτηση, τη διαρκή και τεκμηριωμένη αξιολόγηση, την θετική και αρνητική αποτίμηση βάσει κριτηρίων και το σχολιασμό. Δεν περιορίζεται στην αναζήτηση απαντήσεων στα ερωτήματα: *πού; πότε; ποιοι; αλλά αναζητά το πώς; και το γιατί;* της δημιουργίας οπτικοακουστικών προϊόντων. Η καλλιέργειά της απαιτεί γνώση αναφορικά με το αντικείμενο. Η κριτική προσέγγιση των οπτικοακουστικών προϊόντων, χωρίς να αγνοεί τα εκφραστικά μέσα του δημιουργού, στρέφεται κυρίως προς το περιεχόμενο. Ο κριτικός θεατής αναγνωρίζει όχι μόνο τι λέει ο δημιουργός (περιγραφή), αλλά και πώς απεικονίζει το περιεχόμενο (ερμηνεία), αναγνωρίζοντας, έτσι, τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους κάθε ταινία είναι μία μοναδική δημιουργία ενός μοναδικού δημιουργού. Οι μαθητές/τριες αποτελούν μία κοινότητα θεατών οι οποίοι μέσα από το διάλογο και με διάμεσο τα εκφραστικά μέσα της ταινίας θα αναζητήσουν, όχι μόνο τις επιφανειακές έννοιες, οι οποίες είναι εύκολα αναγνωρίσιμες, αλλά τις υπονοούμενες έννοιες (η γνώση του κόσμου έξω από την σχολική αίθουσα). Οι μαθητές/τριες αποκτούν σταδιακά τις δεξιότητες αποκωδικοποίησης των υπονοούμενων εννοιών και ενσωματώσουν πρακτικές για να γίνουν ικανοί να προσεγγίζουν διαφορετικά θέματα (διεπιστημονικότητα) ή ένα θέμα από ποικίλες οπτικές.

Οι κώδικες που καλείται να αποκωδικοποιήσει ο κριτικός θεατής είναι οι πολιτιστικοί (Cultural codes) και περιλαμβάνουν τους χαρακτήρες ([Character](#)), την πλοκή ([Story](#)), τη [ρύθμιση](#) (Setting), τα [σύμβολα](#) ([Symbol](#)), την [ακολουθία](#) ([Sequence](#)) και την κατηγοριοποίηση ([Category](#)). Τα παιδιά έχουν ασκηθεί στη μελέτη χαρακτήρων μέσα από την ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων. Σε μία ταινία παρατηρούμε και σχολιάζουμε τα γνωρίσματα και τη συμπεριφορά των χαρακτήρων (σε τι μοιάζουν, σε τι διαφέρουν), τα συναισθήματά τους από τις εκφράσεις του προσώπου, τις χειρονομίες και τους διαλόγους, τη συμπεριφορά και τις αντιδράσεις τους σε διαφορετικές καταστάσεις, την αλληλεπίδραση με άλλους χαρακτήρες και την λεκτική ή "σιωπηλή" επικοινωνία. Η ρύθμιση περιλαμβάνει το χρόνο (πότε συμβαίνει), τη διάρκεια (πόσο διαρκεί) και τη θέση (πού συμβαίνει). Καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την αφήγηση -τι μπορεί να συμβεί σε μια ιστορία- και πώς οι χαρακτήρες συμπεριφέρονται. Βοηθά τους θεατές να

κατανοήσουν τις ενέργειες και τις συναισθηματικές ζωές των χαρακτήρων. Η πλοκή είναι μία ακολουθία γεγονότων (τουλάχιστον δύο) που συνδέονται (αίτιο και αιτιατό), αν και μερικές ταινίες ακολουθούν μία αυθαίρετη σειρά γεγονότων, που είναι δύσκολο κανείς να αφηγηθεί την ιστορία ή να πει τι πραγματικά έχει συμβεί στο τέλος. Η ακολουθία της αφήγησης περιλαμβάνει πέντε στάδια: έκθεση, ανάπτυξη, περιπλοκή, κρίση, τελική έκβαση της ταινίας. Όλες οι ταινίες, λιγότερο ή περισσότερο, χρησιμοποιούν σύμβολα (αντικείμενα, υπερφυσικές συμπεριφορές, λεκτικές διαφοροποιήσεις κ.ά.). Η πλούσια κατηγοριοποίηση των ταινιών οδηγεί σε διαφορετικά τεχνικά και εκφραστικά μέσα που το παιδί καλείται να αναγνωρίσει.

Η διαδικασία αποκωδικοποίησης πρέπει να είναι μια πορεία προς το άγνωστο. Εκείνο που προέχει είναι να διαφυλαχθεί η αυθορμησία, γι' αυτό περιορίζουμε τα λόγια και δίνουμε τον πρώτο λόγο στα παιδιά ενθαρρύνοντας και επιδοκιμάζοντας. Κάθε σχόλιο, κάθε γέλιο, κάθε επιφώνημα είναι μια ευκαιρία για επικοινωνία. Ενθαρρύνουμε τα παιδιά να εξερευνήσουν τα δικά τους συναισθήματα και να οικοδομήσουν τις δικές τους απόψεις. Τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν, να υποθέσουν, να ανακαλύψουν, να εκφράσουν συναισθήματα, να ακούσουν, να φανταστούν. Ο σχολιασμός μετά από τη θέαση ενός οπτικοακουστικού προϊόντος μπορεί να ξεκινήσει με ερωτήσεις-ερεθίσματα: (α) Βασικές (Υπήρξε κάτι που συμπαθήσατε; Υπήρξε κάτι που αντιπαθήσατε; Τι τράβηξε την προσοχή σας; Τι σας μπέρδεψε;), (β) Γενικές (Έχετε δει παρόμοιες ταινίες; Σε τι μοιάζανε; Πού διαφέρανε; Είδατε-μάθατε κάτι καινούριο; Αλλάξατε γνώμη για κάτι; Σας εξέπληξε κάτι; Θα επιθυμούσατε να ξέρετε πώς έγινε η ταινία; Τι θα επιθυμούσατε να ξέρετε;), (γ) Ειδικές, οι οποίες επικεντρώνονται στη συγκεκριμένη ταινία (Πού συνέβη η ιστορία; Πόσο χρόνο κάλυψε η ιστορία στην ταινία; Υπάρχουν μέρη της ιστορίας που πήραν πολύ χρόνο να συμβούν αλλά παρουσιάστηκαν γρήγορα; Και αντίστροφα; Υπήρξαν ήχοι και εικόνες που συμπαθήσατε ή αντιπαθήσατε; Πώς θα κάνατε την ταινία καλύτερη; Από αυτά που είδατε στην ταινία, τι έχει συμβεί σε εσάς; Τι θα λέγατε σε κάποιον που θα σας ρωτούσε γι' αυτήν την ταινία; Πόσες διαφορετικές ιστορίες μπορείτε να βρείτε στην ταινία; Ποιος χαρακτήρας σας ενδιέφερε πιο πολύ; Είναι το σημαντικότερο πρόσωπο στην ταινία; Είναι κάποιο άλλο πρόσωπο;) (British Film Institute, Asking questions-the *Tell Me* approach χ.χ.).

Ο Μ. Θεοδωρίδης (2002) προσανατολίζεται κυρίως στην ανάδειξη των εκφραστικών μέσων της ταινίας με εμπειρικό τρόπο, ο οποίος στηρίζεται στις απόψεις, στις εμπειρίες και στα συναισθήματα των παιδιών. Το παιδί προσκαλείται στη δράση και αποκτά μία προσωπική σχέση με τα δρώμενα. Ενδεικτικές ερωτήσεις-ερεθίσματα για συζήτηση: Ποιος είναι ο κεντρικός ήρωας του έργου; Πώς είναι; (περιγραφή). Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζει; Τι αισθάνεται; (σε διαφορετικές στιγμές). Πώς δείχνει ο σκηνοθέτης τα συναισθήματα του πρωταγωνιστή; Πώς συμπεριφέρθηκε (αντέδρασε) ο πρωταγωνιστής σε μια συγκεκριμένη σκηνή; Οι άνθρωποι που γνωρίζετε θα αντιδρούσαν με τον ίδιο τρόπο; Τι θα γινόταν αν όλοι έκαναν το ίδιο; Εσείς, πώς θα αντιδρούσατε; Γιατί; Περιγράψτε και συγκρίνετε τη στάση δυο πρωταγωνιστών. Ποια συναισθήματα γεννά σε σένα το κοίταγμα μιας συγκεκριμένης σκηνής; Με ποιους τρόπους ο σκηνοθέτης το καταφέρνει αυτό; Ποια θέματα εμφανίζονται στο έργο, π.χ. πείνα, πόλεμος, αγάπη. Σε ποια σημεία της ταινίας εμφανίζεται το καθένα; Μπορείτε να κάνετε τη σύνοψη της ταινίας (δηλ. μια γραπτή περίληψη της ιστορίας). Χαρακτηρίστε το σενάριο (τη δράση και τους διαλόγους της ιστορίας). Σχολιάστε τους χώρους (τα σκηνικά) στους οποίους διαδραματίζονται οι σκηνές. Επιλέξτε κάδρα που σας εντυπωσίασαν και θα θέλατε να ξαναδείτε. Εντοπίσατε τα είδη των πλάνων που χρησιμοποιεί ο σκηνοθέτης; Περιγράψτε τα αισθήματα που υποβάλλουν διάφορες τεχνικές των πλάνων. Αν ήσασταν σκηνοθέτης, ποια σημεία της ταινίας θα αλλάζατε; Γιατί; Αν ήσασταν ο σεναριογράφος, ποια θα ήταν η εξέλιξη της ιστορίας; Σχολιάστε τη σύνδεση των ήχων που ακούγονται στο έργο (μουσική, θόρυβοι, ομιλίες) με την πλοκή. Ποιες εντυπώσεις δημιουργούν σε εμάς οι ήχοι της ταινίας; Τι θα συνέβαινε, αν από το έργο απουσίαζε η μουσική; Ποια σημεία της ταινίας σας άρεσαν; Γιατί; Παρατηρήσατε

λάθη ή ασυνέπειες στην ταινία; Με ποιο μήνυμα θα διαφημίζατε την ταινία; Αν ήσασταν ηθοποιός, ποιον ρόλο θα θέλατε να παίξετε; Γιατί;

Δειγματική δραστηριότητα 1

Η ταυτόχρονη θέαση διαφορετικών κινηματογραφικών ειδών με κοινό θέμα ή η θέαση της ίδιας σκηνής ή ολόκληρης της ταινίας από διαφορετικούς δημιουργούς (remake) προσφέρει τη σύγκριση των εκφραστικών δυνατοτήτων των δημιουργών και τη γνωριμία με τα χαρακτηριστικά κάθε κινηματογραφικού είδους (κινούμενο σχέδιο, ταινία κινηματογραφημένη κ.ά.). Ενδεικτική δραστηριότητα: Προβάλουμε αποσπάσματα από κινηματογραφικές αποτυπώσεις του Πινόκιο. (α) Pinocchio, σκηνοθ. Χάμιλτον Λάσκε, Μπεν Σαρπστιν, εταιρία Walt Disney (κινούμενα σχέδια), (β) Pinocchio, σκηνοθεσία Roberto Benigni, 2002 (κινηματογράφηση), (γ) Pinocchio 3000, το ρομπότ, σκην. Ντάνιελ Ρομπίσο, 2002 (κινούμενα σχέδια φουτουριστικής μορφής), και (δ) Pinocchio, σκην. Λουίτζι Κομενσίνι, εταιρία Modern Times, σειρά επεισοδίων με συμπαραγωγή της RAI (συνδυασμός κινηματογράφησης και κινουμένων σχεδίων). Η σκηνή είναι ίδια στα τέσσερα αποσπάσματα και περιγράφει το ζωντανέμα του Πινόκιο, την εκδήλωση των ανιμιστικών χαρακτηριστικών του. Οι δράσεις των ομάδων των παιδιών μετά τη θέαση των αποσπασμάτων ξεκινούν από την καταγραφή και τη σύγκριση των εξωτερικών χαρακτηριστικών των πρωταγωνιστών στις τέσσερις αποτυπώσεις και σταδιακά προχωρούν στο σχολιασμό και τη σύγκριση συμβόλων και εκφραστικών μέσων (ο ανιμισμός, τα συναισθήματα, η ατμόσφαιρα-τα χρώματα, το χιούμορ, τα τεχνικά μέσα και η δημιουργία εντυπώσεων, οι σχέσεις των πρωταγωνιστών -σχέσεις φιλικές ή ανταγωνιστικές-, ο ρόλος της μουσικής και των ηχοποιήσεων, η μεταγλώττιση).

Δειγματική δραστηριότητα 2

Παρατηρήστε φωτογραφίες τις οποίες θα φέρουν τα παιδιά στην τάξη. Η συζήτηση στρέφεται σε δύο επίπεδα προσέγγισης:

(α) Η φαινομενολογική άποψη του κόσμου (Τι αντιλαμβάνομαι; Τι βλέπω; Τι παρατηρώ; Τι αναρωτιέμαι;).

(β) Οι υπονοούμενες έννοιες / η αθέατη πλευρά του κόσμου (Τι υποθέτω; Τι συμπεραίνω; Τι φαντάζομαι; Τι ανακαλύπτω;).

Προχωρώντας παραπέρα από την αυθόρμητη έκφραση συναισθημάτων και την περιγραφή (Εκφράστε αυθόρμητα τις λέξεις που σας έρχονται στο νου βλέποντας την εικόνα, Περιγράψτε την εικόνα, Αναζητήστε ... -συγκεκριμένες λεπτομέρειες –πρόσωπα, αντικείμενα κ.ά.-), αναζητήστε τις προθέσεις του φωτογράφου (Σε ποιο σημείο εστιάζει ο/η φωτογράφος στην παραπάνω φωτογραφία; Γιατί; Τι προσπαθεί να εκφράσει ο/η φωτογράφος μέσω αυτής της εικόνας; Ποιο στοιχείο της φωτογραφίας υποστηρίζει αυτή την άποψή μου;), αλλά και τους τρόπους πρόσληψής της (Η φωτογραφία λέει μια ιστορία. Αφηγούμαι την ιστορία που βλέπω. Αν δημιουργούσα φωτογραφίες γι' αυτό το θέμα πώς θα το φωτογράφιζα διαφορετικά) (Ανδρεάδου, 2008).

Στις φωτογραφίες με ανθρώπινη παρουσία χρήσιμος μπορεί να αποδειχθεί ο πίνακας καταγραφής και σύγκρισης:

	Τι μπορείς να δεις; (observations)	Ποιο είναι το νόημά του; (inference)
Μη λεκτικές χειρονομίες (δάχτυλα, χέρια, κεφάλι)		
Έκφραση προσώπου (μάτια, στόμα)		
Γλώσσα σώματος (στάση, αποστάσεις)		

Ανθρώπινες παρουσίες (ηλικία, φύλο, εθνικότητα)		
---	--	--

Γ. Το παιδί παραγωγός

Η οπτικοακουστική εκπαίδευση δεν εξαντλείται στη γνωριμία με τους μεγάλους δημιουργούς και στην προσέγγιση των χαρακτηριστικών έργων αποκλειστικά από την πλευρά του θεατή-καταναλωτή μηνυμάτων. Τα παιδιά αφού γνωρίσουν τις μεθόδους και τις τεχνικές με τις οποίες παράγεται ένα προϊόν, π.χ. μία κινηματογραφική ταινία, στη συνέχεια γίνονται τα ίδια παραγωγοί (Θεοδωρίδης, 2002). Η εξοικείωση με την κινηματογραφική γλώσσα δεν περιορίζεται στην απόκτηση απλών πρακτικών δεξιοτήτων χρησιμοποίησης της κάμερας ούτε στην απόκτηση γνώσεων γύρω από την ορολογία και τις κινηματογραφικές τεχνικές. Αν η στοχοθεσία εξαντληθεί στο σημείο αυτό, η κινηματογραφική δημιουργία θα απογυμνωθεί από έννοιες και αξίες και θα γίνει αντιληπτή από το παιδί, όχι ως “γεγονός τέχνης”, αλλά ως “αντικείμενο τεχνικής”.

Η συμμετοχή σε άμεσες εμπειρίες, όπως είναι η δημιουργία μιας κινηματογραφικής ταινίας ή μιας διαφήμισης, συμβάλλει στην αποκωδικοποίηση των οπτικών κινηματογραφικών συμβάσεων. Μέσα από τη συμμετοχή το παιδί αντιμετωπίζει την εικόνα σαν αισθητική πραγματικότητα, σαν τέχνη και ανακαλύπτει το νόημά της (Μαρτέν, 1984). Ταυτόχρονα, προσθέτει στις διανοητικές του ικανότητες, όπως είναι η νοημοσύνη του χώρου και η αναλογική σκέψη (Messaris, 2001). Ο αποκλεισμός του παιδιού από την παραγωγή τού στερεί, όχι μόνο τη χαρά της δημιουργίας και την απόλαυση της έκφρασης, αλλά και την “παράλληλη γνώση” (παραγωγή λόγου με τη συγγραφή σεναρίων, σύνδεση εικόνας και λόγου με τη μετατροπή του κειμένου σε εικονογραφημένη αφήγηση, σύνδεση εικόνας και μουσικών ακουσμάτων, κατασκευή σκηνικών).

Το πέρασμα από τη θέαση στη δημιουργία περιλαμβάνει τα παρακάτω διαδοχικά βήματα (Krucsay, 1998):

α. Απόκτηση γνώσεων για το πώς δημιουργούνται τα κινηματογραφικά προϊόντα (χρήση εργαλείων, γνωριμία και εξοικείωση με τους κινηματογραφικούς όρους και τις τεχνικές, όπως σκηνή, κάδρο, πλάνο, γωνία λήψης, διαμέσου παιγνιδιών δραστηριοτήτων, πρωτόλειες κινηματογραφήσεις από τα παιδιά των αγαπημένων τους προσώπων, κατοικίδιων ζώων, αντικειμένων).

β. Δυνατότητα τροποποίησης των μηνυμάτων που έχουν δημιουργηθεί από επαγγελματίες (παρακολούθηση ποικιλίας ταινιών στο σχολείο -αφηγηματικό κινηματογράφο, Video Art, κινούμενα σχέδια-, διοργάνωση απογευματινών κινηματογραφικών αφιερωμάτων στο σχολείο με τη συμμετοχή των γονιών των παιδιών (Charman, 1993), επίσκεψη σε κινηματογραφικές αίθουσες, γνωριμία των εκφραστικών δυνατοτήτων του κινηματογράφου μέσα από τη μελέτη και ανάλυση κινηματογραφικών έργων, σχολιασμός εννοιών, μεθόδων και εκφραστικών μέσων -εικόνα, κίνηση, χρόνος, χώρος, χρώμα, ήχος-, το περιεχόμενο, σύνδεση με άλλες μορφές έκφρασης - λογοτεχνία, μουσική, θέατρο-, προτάσεις για εναλλακτικές προσεγγίσεις, επεμβάσεις στο κινηματογραφικό προϊόν, κινηματογραφικές κριτικές και κινηματογραφικές διαφημίσεις).

γ. Δημιουργία κινηματογραφικών “κειμένων” και οπτικοακουστικών προϊόντων (συγγραφή σεναρίων, ντεκουπάζ -εικονογράφηση μικρών ιστοριών, ζωντάνεμα των συντελεστών της κινηματογραφικής ταινίας -σκηνοθέτης, ηθοποιός, μοντέρ κ.ά., παραγωγή πρωτόλειων κινηματογραφικών έργων διαφόρων ειδών -μυθοπλασίας, ντοκιμαντέρ, διαφημίσεων, κινουμένων σχεδίων κ.ά., μουσικές επενδύσεις και χρήση αυτοσχέδιων ηχητικών εφέ σε αποσπάσματα ταινιών).

Το οπτικοακουστικό προϊόν κρύβει μια σειρά από συμβάσεις στον τρόπο κατασκευής της, (όπως τα κείμενα έχουν μία γραμματική), τους τεχνικούς κώδικες (technical codes), όπως οι ήχοι, τα χρώματα, η κάμερα, κ.ά. Η εξοικείωση των παιδιών με τους τεχνικούς

κώδικες θα πραγματοποιηθεί με τη συμμετοχή τους σε παιγνιώδης δράσεις, οι οποίες ξεκινούν, όχι από τη χρήση της ερασιτεχνικής κάμερας, αλλά τη χρήση της φωτογραφικής μηχανής. Η χρήση των εργαλείων, θεωρητικά και πρακτικά, δεν αποτελεί προαπαιτούμενο του οπτικοακουστικού γραμματισμού, αλλά προσδοκώμενη ωφέλεια.

Δειγματική δραστηριότητα 1

(α) Τα παιδιά ξεφυλλίζουν εφημερίδες και περιοδικά ποικίλης ύλης που έχουν φέρει στο σχολείο. Κόβουν με το ψαλίδι φωτογραφίες και τις ταξινομούν σε κάδρα (κοντινό, μεσαίο, πανοραμικό). Στις φωτογραφίες προσπαθούν να εντοπίσουν τη γωνία λήψης, πλονζέ (κινηματογράφηση από ψηλά) ή κοντρα-πλονζέ (κινηματογράφηση από χαμηλά). Μετατρέπουν ένα πανοραμικό κάδρο σε μεσαίο ή κοντινό επικεντρώνοντας σε λεπτομέρειες της εικόνας. Ακολουθεί συζήτηση για τα χαρακτηριστικά κάθε κάδρου και τις εντυπώσεις που δημιουργεί στο θεατή.

(β) Τα παιδιά φωτογραφίζουν στην τάξη ή στην αυλή του σχολείου έναν συμμαθητή/τρια τους στο κάδρο που επιθυμούν. Φροντίζουμε να έχουν φωτογραφηθεί όλα τα παιδιά. Μετά την εκτύπωση των φωτογραφιών, κάθε παιδί κόβει προσεχτικά το περίγραμμα της εικόνας του και την κολλάει σε μία σελίδα περιοδικού (διαφήμιση κ.λπ.), επιλέγοντας με τον τρόπο αυτό να επέμβει και να αλλάξει την εικόνα.

Δειγματική δραστηριότητα 2

Προβάλλετε απόσπασμα κινηματογραφικής ταινίας. Παγώνοντας την οθόνη εντοπίζουμε και σχολιάζουμε διάφορα είδη κάδρων ή την αλλαγή των πλάνων. Τα παιδιά στις ομάδες τους μετρούν για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα (2 ή 3 λεπτά) τον αριθμό των κάδρων ανάλογα με το είδος τους, τα πλάνα και τις σκηνές που εμφανίζονται στην οθόνη.

Δειγματική δραστηριότητα 3

Τα παιδιά φωτογραφίζουν λεπτομέρειες ενός κτηρίου. Μετά την εκτύπωση των φωτογραφιών, με τη μέθοδο του κολάζ προσπαθούμε να συνθέσουμε το κτήριο από τις λεπτομέρειές του. Το κυβιστικό αποτέλεσμα αποτελεί πρώτης τάξεως ευκαιρία για την εισαγωγή στις τεχνικές του Πικάσο και του Μπρακ.

Δειγματική δραστηριότητα 4

Κάθε ομάδα παιδιών επιλέγει ένα καρέ κόμικς και προσπαθεί να το αναπαραστήσει. Προηγείται συζήτηση για το είδος του κάδρου, την οπτική γωνία της φωτογράφισης, την απόσταση κ.ά.) και μοιράζονται οι ρόλοι (σκηνοθέτης, ηθοποιοί, φωτογράφος, σκηνογράφος). Το “ζωντανό” καρέ θα φωτογραφηθεί και μετά την εκτύπωση της φωτογραφίας θα συγκριθεί από τα παιδιά με το καρέ του περιοδικού.

Δειγματική δραστηριότητα 5

Οι ομάδες των παιδιών φωτογραφίζουν διαδοχικά ένα σύντομο και άμεσο γεγονός (η διαδρομή από το σπίτι στο σχολείο, ένα επεισόδιο στο διάλειμμα), τοποθετούν τις φωτογραφίες στη σειρά στους τοίχους της τάξης και οι άλλες ομάδες των παιδιών καλούνται να διηγηθούν το γεγονός μέσα από τις φωτογραφίες. Οι δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν αποτελούν αφορμή για να συζητηθούν οι δυσκολίες της μετατροπής της λεκτικής αφήγησης (γραπτό κείμενο) σε οπτική αφήγηση.

Δειγματική δραστηριότητα 6

Προβάλλετε τηλεοπτικές διαφημίσεις ή trailers κινηματογραφικών ταινιών και συζητήστε τις εντυπώσεις που δημιουργεί η γρήγορη εναλλαγή κάδρων, πλάνων και σκηνών, καθώς και η μουσική επένδυση. Αποκωδικοποιήστε τις μεθόδους προσέλκυσης θεατών. Αναλύστε τις εικόνες των διαφημιστικών αφισών και δημιουργήστε, με ζωγραφική ή κολάζ, τις δικές σας αφίσες οι οποίες απευθύνονται σε ιδιαίτερο κοινό, π.χ. παιδιά ή έφηβοι, για ταινίες που τα παιδιά έχουν παρακολουθήσει. Θέματα προς συζήτηση (Γρόσδος και Ντάγιου, 2003):

(α) Σκοποί και επιδιώξεις της διαφήμισης (προβολή, ενημέρωση, δημιουργία αναγκών,

- καταναλωτισμός, υπερκαταναλωτισμός),
(β) Χαρακτηριστικά του διαφημιστικού μηνύματος (υπερβολή, ψέμα, εξαπάτηση, παραπλανητική και αθέμιτη διαφήμιση),
(γ) Πού απευθύνονται οι διαφημίσεις (ενήλικες, κυρίως γυναίκες, παιδιά),
(δ) Πώς παρουσιάζονται τα πρόσωπα στις διαφημίσεις (εξιδανικευμένα και μυθοποιημένα άτομα, νέοι, ωραίοι, κομψοί, καλοντυμένοι, ευκατάστατοι, ευτυχημένοι, ξέγνοιαστοι),
(ε) Ποια άποψη του κόσμου προβάλλεται: ποιες απόψεις δεν προβάλλονται; πρότυπα, ρόλοι, αξίες στις διαφημίσεις (παραδοσιακά πρότυπα, στερεοτυπικοί ρόλοι, εγωιστικές/εγωκεντρικές αξίες),
(στ) Ο συμβολικός χαρακτήρας της παρουσίας του παιδιού (προσδίδει στο προϊόν αγνότητα, ποιότητα, ασφάλεια, καταλληλότητα),
(ζ) Ποιοι προβάλλονται με τις διαφημίσεις;
(η) Ποια συμφέροντα εξυπηρετούνται; Ποια συμφέροντα δεν εξυπηρετούνται;

Δ. Η κινηματογραφική ταινία και τα γνωστικά αντικείμενα του σχολείου - Πρακτικές εφαρμογές

Το πλήθος των οπτικοακουστικών προϊόντων, τόσο στη μορφή (εικόνες σταθερές και κινούμενες, εικόνες μεικτής πραγματικότητας, τα πολλά και διαφορετικά είδη των κινηματογραφικών προϊόντων κ.ά.) όσο και στο περιεχόμενο, παραπέμπουν ευθέως και με σαφήνεια στα γνωστικά αντικείμενα (μαθήματα) του σχολείου και υποβοηθούν στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση διαθεματικών και διεπιστημονικών προσεγγίσεων.

Οπτικοακουστικά προϊόντα μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά περίπτωση σε όλες τις διδακτικές μορφές διδασκαλίας (μονολογική, διαλογική, ερευνητική κ.ά.) και να ενταχθεί ως δραστηριότητα σε μία, περισσότερες ή όλες τις φάσεις της διδασκαλίας (προετοιμασία-προπαρασκευή, επαφή με τα δεδομένα, επεξεργασία των δεδομένων και εξαγωγή συμπερασμάτων, εφαρμογή και αξιολόγηση). Οι επιδιωκόμενοι στόχοι αποτελούν οδηγό στην επιλογή των προϊόντων και στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων, οι οποίοι συνδέονται με τα γνωστικά αντικείμενα. Το οπτικοακουστικό υλικό αποτελεί μέσο και υλικό για να σχεδιαστεί, να οργανωθεί, να στοχοθετηθεί και να υλοποιηθεί η διδασκαλία. Δεν αποτελεί μέθοδο ή μορφή διδασκαλίας, ούτε βέβαια η θέαση του αποτελεί αυτοσκοπός, όταν υπάρχουν συγκεκριμένες και οριοθετημένες διδακτικές επιδιώξεις. Κανένα μέσο ή υλικό δεν ανατρέπει τη μέθοδο και τη μορφή διδασκαλίας, μπορεί, όμως, να ενισχύσει ή να περιορίσει τις δυνατότητες και τα όρια της επιλεγμένης μεθόδου (Τσιάκαλος 2005: 83).

Σήμερα, ευκολότερα όσο ποτέ, μπορούν να προβληθούν κινηματογραφικές ταινίες στο σχολείο, σχετικά γρήγορα και με απλές διαδικασίες (DVD, ψηφιακοί τηλεοπτικοί προβολείς κ.ά.). Η χρησιμοποίηση μιας ταινίας αποτελεσματικά χρειάζεται τον ίδιο τύπο προετοιμασίας με την παρουσίαση ενός βιβλίου, ενός μουσικού κομματιού ή οποιοδήποτε άλλου διδακτικού μέσου. Το λιγιστό φως στην αίθουσα θα βοηθήσει την ποιότητα της προβολής. Ο προληπτικός έλεγχος λειτουργίας των συσκευών προβολής και η τοποθέτηση της ταινίας στην αρχή ή στο τμήμα που θέλουμε να προβληθεί, θα προσφέρουν πολύτιμο διδακτικό χρόνο. Οι μαθητές/τριες κάθονται άνετα και τίποτα δεν εμποδίζει τη ματιά τους στην οθόνη. Ο εκπαιδευτικός με ένα μικρό σχόλιο θα ενημερώσει τα παιδιά για το τι θα παρακολουθήσουν. Αν είναι απαραίτητο να εστιάσουν την προσοχή τους σε κάποια ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ταινίας, θα πρέπει να το γνωρίζουν από την αρχή. Οι σημειώσεις ή η συμπλήρωση φύλλων εργασίας κατά τη διάρκεια της πρώτης προβολής της ταινίας θα αφαιρέσουν μάλλον από τη μαγεία της. Η συζήτηση στην ομάδα, η τμηματική παρακολούθηση της ταινίας και η συλλογή στοιχείων μπορεί να γίνει σε μία δεύτερη ή τρίτη προβολή. Ωστόσο, καλό είναι οι αυθόρμητες αντιδράσεις των παιδιών να μην εμποδίζονται. Οι μακροσκελείς εισαγωγές του εκπαιδευτικού για το περιεχόμενο της ταινίας ή η περιγραφική παρουσίαση τμημάτων της ταινίας, που λόγω χρόνου δεν μπορούν να προβληθούν, αποτελούν ιδεολογικές αναπλαισιώσεις, μία νέα νοηματοδότηση που καταστρέφει τα εκφραστικά

μέσα του δημιουργού, και οδηγεί τα παιδιά-θεατές σε συγκεκριμένες αναγνώσεις της ταινίας, τις αναγνώσεις του εκπαιδευτικού, στις οποίες τα παιδιά δεν μπορούν να αντισταθούν.

Δειγματική δραστηριότητα 1 -Γλωσσική διδασκαλία

Οι κινηματογραφικές ταινίες αποτελούν ερεθίσματα για την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σύμφωνα με τη διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας (Γρόσδος & Ντάγιου 2003) με προτεραιότητα και έμφαση στην άσκηση των μαθητών/τριών στη χρήση της γλώσσας διαμέσου της συμμετοχής τους σε ομαδικές δραστηριότητες, αλλά και σύμφωνα με ολιστικές προσεγγίσεις. Η μετατόπιση του ενδιαφέροντος της γλωσσικής διδασκαλίας από την άσκηση και τη γνώση για τη γλώσσα (μεταγλώσσα), στην εκμάθηση μέσα από τη χρήση της, ανάδειξε την ανάγκη χρησιμοποίησης επικοινωνιακών μεθόδων, στις οποίες οι μαθητές/τριες βιώνουν (ζουν) πραγματικά γεγονότα, άμεσες ή έμμεσες εμπειρίες (Χαραλαμπόπουλος & Χατζησαββίδης 1997). Ζώντας αυτά τα γεγονότα, αντιμετωπίζουν υπαρκτά (όχι τεχνητά, διαμέσου ασκήσεων) προβλήματα επικοινωνίας, στα οποία καλούνται να δώσουν λύσεις παράγοντας λόγο, προφορικό και γραπτό. Η θέαση της κινηματογραφικής ταινίας αποτελεί για τα παιδιά συμμετοχή σε μία έμμεση και σκοπούμενη εμπειρία, γιατί η κινηματογραφική ταινία από τη μία έχει την ικανότητα να μας φέρνει σε επαφή με την πραγματικότητα (αυτή που δημιουργεί ή αυτή που υπάρχει), αλλά την ίδια στιγμή μας ωθεί προς το υπερβατικό, το υπερρεαλιστικό, επειδή ακριβώς αυτή η πραγματικότητα πρέπει να συλληφθεί από τη φαντασία.

Κατά τη διάρκεια της ταινίας, και ιδιαίτερα μετά το τέλος της, η σχολική τάξη μεταμορφώνεται σε κοινότητα αναγνωστών. Τα παιδιά, ατομικά ή ομαδικά, θα ακούσουν, θα μιλήσουν αυθόρμητα, θα εκφράσουν απόψεις, θα σχολιάσουν, θα περιγράψουν, θα επιχειρηματολογήσουν, θα συγκρίνουν, θα ερμηνεύσουν και θα γράψουν, αναπτύσσοντας έτσι τις γλωσσικές δεξιότητες (skills) της ακρόασης (listening), της ανάγνωσης και κατανόησης (reading), της παραγωγής προφορικού λόγου (speaking) και της παραγωγής γραπτού λόγου (writing). Δεξιότητες οι οποίες δεν καλλιεργούνται απομονωμένες η μία από την άλλη, αλλά διαπλέκονται.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

- Αποσπάσματα ταινιών αποτελούν ερεθίσματα παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου. Τα παιδιά βλέπουν την κορύφωση, το τελευταίο τμήμα της ταινίας κινουμένων σχεδίων Η εποχή των παγετώνων (σκην. Carlos Saldanha, Chris Wedge), την σκηνή παράδοσης του παιδιού στους ανθρώπους, σκηνή με εναλλαγή έντονων συναισθημάτων (φόβο, λύπη, χαρά, ανακούφιση, επιθετικότητα, οργή, τρυφερότητα κ.ά.). Τα παιδι, ομαδικά ή ατομικά, καταγράφουν (κατονομάζουν) συναισθήματα, ζωγραφίζουν συναισθήματα, ανακαλύπτουν τις τεχνικές δημιουργίας συναισθημάτων, τεμαχίζουν την ταινία σε κομμάτια-συναισθήματα και γράφουν τίτλους. Στη συνέχεια παρακολουθούν ολόκληρη την ταινία.

Η σύγκριση γραπτού και εικονικού λόγου πραγματώνεται με την ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου και αμέσως μετά τη θέαση της κινηματογραφικής απόδοσης του έργου ή το αντίστροφο. Τα παιδιά διαβάζουν το κείμενο του βιβλίου “Μαίρη Πόπινς” (Τράβερς, χ.χ.) και στη συνέχεια παρακολουθούν την ομώνυμη ταινία (σκην. Robert Stevenson, εταιρία παραγωγής Walt Disney). Η συζήτηση που ακολουθεί διερευνά τα στοιχεία τα οποία εντυπωσιάζουν τα παιδιά καθώς δέχονται ερεθίσματα με το ίδιο περιεχόμενο μεταδιδόμενα με διαφορετικά μέσα (κείμενο-ταινία), την ταύτιση με τους ήρωες των διαφορετικών μέσων, την εκδήλωση της δημιουργικότητας (κριτική και αποκλίνουσα σκέψη) (Αλβανούδη, Γρόσδος, κ.ά. 2000: 189-195).

Δειγματική δραστηριότητα 2 - Κινηματογράφος και Ιστορία

Οι κινηματογραφικές ταινίες με ιστορικό περιεχόμενο και τα ιστορικά ντοκιμαντέρ εμφανίζουν πλουσιότατη κατηγοριοποίηση. Η κινηματογραφική ταινία στη σχολική

αίθουσα (μυθιστορία ή ντοκιμαντέρ) θα χρησιμοποιηθεί ως ιστορική μαρτυρία, ως ιστορική πηγή (για τα πλεονεκτήματα και τις ενστάσεις της χρήσης της κινηματογραφικής ταινίας ως ιστορικής πηγής βλ. Μαυροσκούφης, 2005: 131-133). Η θέασή της καθιστά δυνατή την ιστορική αναζήτηση καθώς υποστηρίζει ερωτήματα για το παρελθόν (ή το παρόν) και δημιουργεί το περιβάλλον για την αναζήτηση απαντήσεων και τη διαμόρφωση ιστορικού συμπεράσματος. Από το ερώτημα στις απαντήσεις καλλιεργείται η ιστορική σκέψη. Ζητούμενο είναι και η καλλιέργεια της ιστορικής ενσυναίσθησης, δηλαδή η δυνατότητα να μπορούν τα παιδιά να βυθίζονται στο παρελθόν και να ζουν τα γεγονότα με την οπτική άλλων ανθρώπων (Μαυροσκούφης (2005: 137).

Το ιστορικό ερώτημα διαμορφώνεται στη σχολική τάξη, πριν ή μετά την ανάγνωση του κειμένου του σχολικού εγχειριδίου, πριν ή μετά τη θέαση της ταινίας. Ενδιαφέρον ερώτημα, στο οποίο καλούνται να απαντήσουν οι μαθητές/τριες, είναι αν το οπτικό ντοκουμέντο καταγράφει την άποψη των νικητών ή των ηττημένων. Η πολλαπλότητα των πηγών μας προσφέρει πολλές και διαφορετικές οπτικές για ένα ιστορικό πρόσωπο ή ιστορικό γεγονός. Οι μαθητές/τριες κατανοούν ότι, ακόμα κι αν οι ημερομηνίες και τα γεγονότα είναι αδιαμφισβήτητα, υπάρχουν πολλές θεμιτές και με ισχύ, αλλά διαφορετικές ερμηνείες (Ρεπούση 2000). Στην σχολική αίθουσα αντλούμε στοιχεία από διαφορετικές ταινίες με την ίδια θεματική ή συνδυάζουμε διαφορετικά είδη πηγών, π.χ. γραπτά κείμενα και οπτικοακουστικά ντοκουμέντα. Οι μαθητές/τριες ασκούνται στην παρατήρηση εικόνων και την αποκωδικοποίηση οπτικών μηνυμάτων καθώς και στη διερεύνηση, ταξινόμηση και αξιολόγηση ιστορικών-αρχαιολογικών πληροφοριών, στηριζόμενοι στη σύγκριση και στο συνδυασμό κειμενικού και οπτικοακουστικού υλικού. Οι μαθητές/τριες, με την ταυτόχρονη θέαση πολλών διαφορετικών πηγών-απόψεων είτε οπτικών είτε γραπτών, μετατρέπονται σε ιστορικούς μελετητές-ερευνητές, αναζητούν απόψεις και οπτικές, μελετούν, καταγράφουν και συγκρίνουν.

Δειγματική δραστηριότητα 3 - Κοινωνικά θέματα

Σύμφωνα με τη σκοπιά του λειτουργικού και κριτικού γραμματισμού στο σχολείο, ο οποίος δίνει έμφαση στην ιδεολογική διάσταση της γραμματοσύνης και μελετά τη μάθηση στο, δυναμικά διαμορφούμενο, εκάστοτε κοινωνικό περιβάλλον, η επεξεργασία ενός κινηματογραφικού προϊόντος είναι μία κοινωνικά προσανατολισμένη διαδικασία που δεν στοχεύει μόνο στην κατανόηση των πληροφοριών που μας παρέχει το προϊόν (λειτουργική γραμματοσύνη) αλλά και στη διαμόρφωση κριτικής στάσης (κριτική γραμματοσύνη). Η κριτική γραμματοσύνη είναι μία συνεχής καλλιέργεια διαφορετικών μορφών κριτικής στάσης, που χαρακτηρίζουν πτυχές της κοινωνίας, διαφορετικών τρόπων προσέγγισης του κόσμου, με στόχο, όχι μόνο την επιφανειακή αλλά την υπονοούμενη δομή, την εκτός τάξης γνώση του κόσμου. Παραδειγματικά, η προσέγγιση μίας διαφήμισης, που αποτελεί κινηματογραφικό προϊόν, δεν περιλαμβάνει μόνο την παρατήρηση και την περιγραφή (εικονικά και γλωσσικά στοιχεία), αλλά την **ερμηνεία** (κατανόηση των προθέσεων του δημιουργού, διάκριση των μηνυμάτων σε έγκυρα ή αναξιόπιστα κ.ά.), δηλαδή την ανίχνευση της ιδεολογικής διάστασης, αναζητώντας, όχι μόνο το **τι** και το **πώς**, αλλά και το υπό **ποιους όρους** και για **ποιο σκοπό** (Γρόσδος & Ντάγιου 2003: 150).

Σχηματικά, διακρίνουμε τέσσερις ομάδες κοινωνικών θεμάτων τα οποία προσεγγίζονται μέσα από κινηματογραφικές ταινίες: (α) Η προσέγγιση προβλημάτων κοινωνικού αποκλεισμού (ρατσισμός, σεξισμός, οικογενειακές σχέσεις κ.ά.) και το ξεπέραςμα των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, (β) Η μελέτη πολιτικών θεμάτων και ζητημάτων κοινοτικής συμμετοχής (οι δημοκρατικές αρχές, η λειτουργία των θεσμών, η συμμετοχή στην πολιτική ζωή, η επίλυση διαφορών κ.ά.), (γ) Η γνωριμία άλλων πολιτισμών, η επίγνωση και η αποδοχή των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των ανθρώπων (διαφορές φύλου, ηλικίας, φυλής, κουλτούρας, κοινωνικές, οικονομικές, θρησκευτικές κ.ά.) και (δ) Τοπικά και παγκόσμια προβλήματα (ρύπανση στο περιβάλλον, πολεμικές συγκρούσεις κ.ά.). Κάθε ταινία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να προσεγγιστεί ένα ή

περισσότερα ζητήματα. Ο πλανήτης των πιθήκων (σκην. Φράνκλιν Σάφνερ, remake Τιμ Μπάρτον 2001) διαπραγματεύεται τη σχέση των ολοκληρωτικών κρατών εναντίον του "ελεύθερου κόσμου" αλλά θέτει και περιβαλλοντικά ζητήματα

Μεθοδολογικά οι κατευθύνσεις είναι δύο. Από τη μία η εξερεύνηση των διαφορετικών απόψεων και των οπτικών γωνιών του θέματος που διερευνάται, διαμέσου της θέασης πολλών ταινιών με κοινό θέμα, και την παράλληλη διερεύνηση του θέματος σε βιβλία, άρθρα εφημερίδων ή τους ιστοχώρους, και από την άλλη η ανακάλυψη των εκφραστικών μέσων και των τεχνικών που χρησιμοποιεί ο δημιουργός της ταινίας για να κινηθεί πέρα από τη χρήση των οπτικών μέσων ως απλά "παράθυρα της πραγματικότητας" και να ξεδιπλώσει την εμπειρία του, κατασκευάζοντας τη δική του πραγματικότητα. Στην περίπτωση αυτή η χρήση δύο ή τριών αποσπασμάτων διαφορετικών ταινιών με το ίδιο θέμα προσθέτει απόψεις, αποκαλύπτει διαφορετικές οπτικές και προσφέρει δυνατότητες στα παιδιά για συγκριτικές αναλύσεις, τόσο στο περιεχόμενο όσο και στα εκφραστικά μέσα. Το θέμα του πολέμου διερευνάται από τα παιδιά διαμέσου των ταινιών και των διαφορετικών οπτικών που η κάθε μία προσφέρει: "Ο Σαρλό δικτάτορας" (σκηνοθεσία: Τ. Τσάπλιν), "Ραψωδία τον Αύγουστο" (σκηνοθεσία: Α. Κουροσάβα), "Η ζωή είναι ωραία" (σκηνοθεσία: Ρ. Μπενίνι), "Σταυροί στο μέτωπο" (σκην. Στ. Κιούμπρικ) (Γρόσδος & Ντάγιου, 2003). Συγκριτικές αναλύσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν ανάμεσα στις απόψεις που ανακοινώνει μία ομάδα παιδιών και την εκδοχή που παρουσιάζεται σε μία κινηματογραφική ταινία, π.χ. μία ομάδα παιδιών αυτοσχεδιάζει με το θέμα "γάμος" και μετά την παρακολούθηση της ταινίας του Π. Βούλγαρη "Νύφες", η ομάδα συζητάει τα θέματα που θίγονται στην ταινία, τις ομοιότητες και τις διαφορές με την εκδοχή που κατέθεσε η ομάδα στον αυτοσχεδιασμό της ή τις απόψεις που παρουσιάζονται σε άρθρα εφημερίδων (Χατζηδημητρίου, 2006). Κι ακόμα, οι ταινίες συνδέονται με την τρέχουσα επικαιρότητα και ειδησεογραφία. Ένα γεγονός που παρουσιάζεται στα έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης αποτελεί αφορμή για την παρακολούθηση μιας ταινίας με ανάλογη θεματική. Τα θέματα των δραστηριοτήτων είναι παρμένα από το κοντινό ή το ευρύτερο κοινωνικό περίγυρο (σύγχρονα προβλήματα, επίκαιρα γεγονότα, πλευρές της καθημερινότητας, πολιτικά θέματα, εκφάνσεις της πολιτιστικής κληρονομιάς, ζητήματα της παιδικής ηλικίας κ.ά.). Όταν οι συνθήκες επιβάλλουν την επιλογή αποσπασμάτων μιας ταινίας, προτείνεται τα παιδιά να παρακολουθήσουν, σε σχετικά σύντομο χρόνο, ολόκληρη την ταινία.

Τα κοινωνικά θέματα προσφέρονται και για την παραγωγή πρωτόλειου οπτικοακουστικού υλικού, όπως ντοκιμαντέρ αποτύπωσης της πραγματικότητας (η ρύπανση στη γειτονιά) και συνεντεύξεις από μέλη της τοπικής κοινωνίας ή αφηγήσεις απλών ανθρώπων. Τα παιδιά θα εκφράσουν τις απόψεις τους και στη μικρή έρευνα που θα προηγηθεί μπορούν να αναπτύξουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν και να απεικονίσουν τα ζητήματα έξω από τη καθημερινή τους ζωή.

Δειγματική δραστηριότητα 4 - Σχέδια εργασίας

Ο Κινηματογράφος αποτελεί το κεντρικό θέμα και πεδίο δράσης στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση σχεδίων εργασίας, σε μία απόπειρα σύνδεσης των κινηματογραφικών ταινιών και τη γνωριμία με τον κόσμο του κινηματογράφου με τα παραδοσιακά γνωστικά αντικείμενα του σχολείου. Το ιδεολογικό περιεχόμενο της ταινίας, η θεματολογία της, οι έννοιες που αναδεικνύει, διαχέονται και ενοποιούν οριζόντια διάφορα επιστημονικά πεδία. Τα εκφραστικά μέσα της κινηματογραφικής ταινίας, το πλήθος των ειδικοτήτων που εμπλέκονται στην παραγωγή και η σύνδεση του κινηματογράφου με πολλές μορφές έκφρασης, όπως η λογοτεχνία, το θέατρο, η μουσική, ο χορός, οι πλαστικές τέχνες ευνοούν την οργάνωση και υλοποίηση σχεδίων εργασίας ή απλών διαθεματικών προσεγγίσεων.

Ο ίδιος ο κινηματογράφος ως κεντρικό θέμα εξακτινώνεται σε πλήθος διεπιστημονικών δραστηριοτήτων (βλ. φύλλα εργασίας).

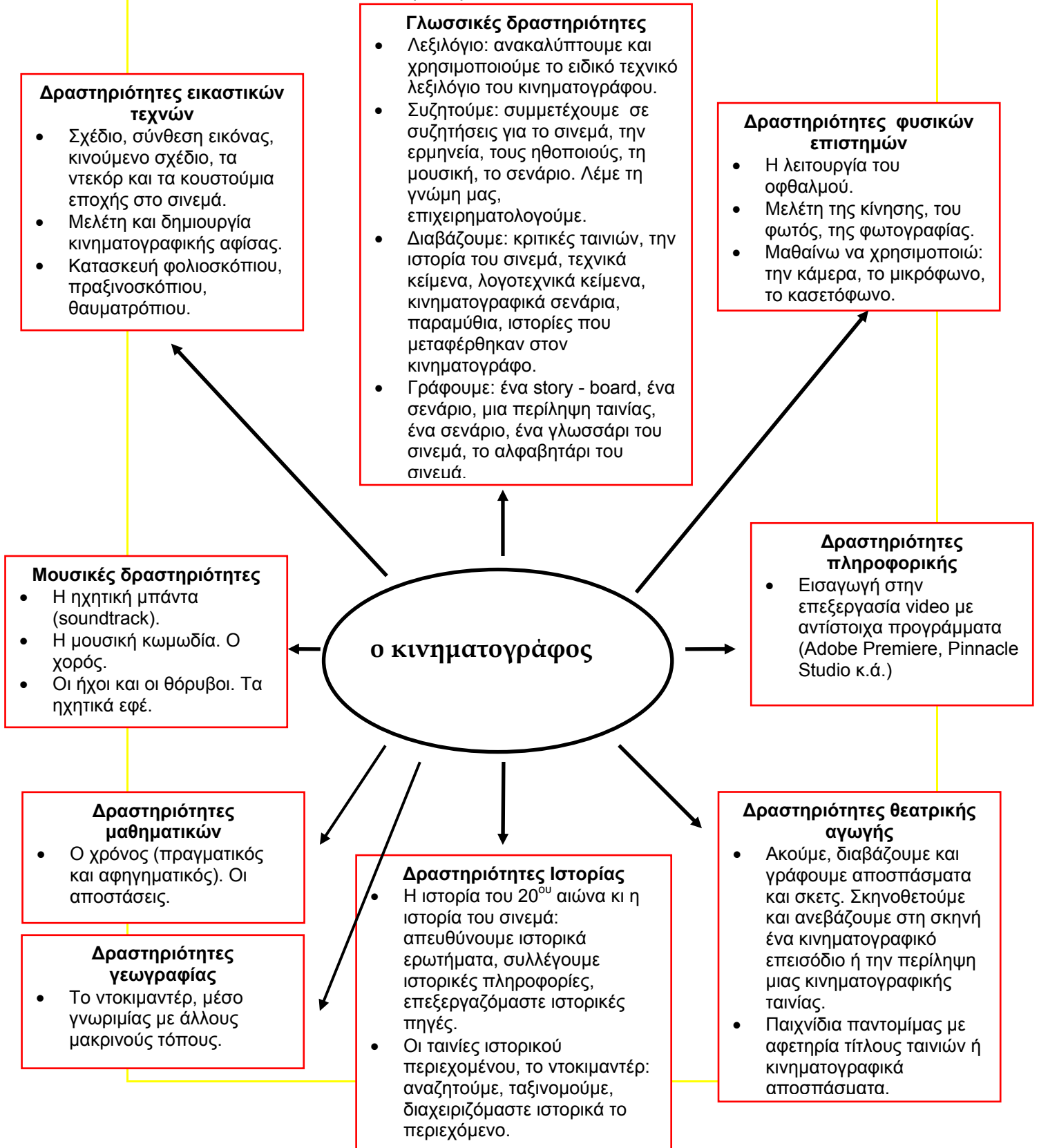
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλβανούδη Ζ., Γρόσδος Σ., Κολέτος, Γ., Ντάγιου, Ε. (2000). "Δημιουργικότητα και Μ.Μ.Ε.", στο *Πρακτικά Ημερίδων Εκπαιδευτικής Έρευνας 1996-1998*, 189-195. Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ, Π.Τ.Δ.Ε, Διδασκαλείο Δημ. Γληνός.
- Ανδρεάδου, Χ. (2008). "Τοπική Ιστορία. Εργαστήρι Οπτικά ντοκουμέντα". Στο *Εκπαίδευση στη διαθεματική, επικοινωνιακή και πολύτεχνη διάσταση της σύγχρονης διδακτικής πράξης* (6η εκπαιδευτική συνάντηση - Θεσσαλονίκη 12-13 Απριλίου 2008). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.
- Ανδρεάδου, Χ. και Γουλής, Δ. και Γρόσδος, Σ. (2006). "Κινηματογράφος στο σχολείο: μία αισθητική εμπειρία", στο: 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Σχολικών Πολιτιστικών Προγραμμάτων. *Πολιτισμός και Αισθητική στην Εκπαίδευση*. Πειραιάς: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών - Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- British Film Institute (χ.χ.). Asking questions - the *Tell Me* approach
<http://www.bfi.org.uk/education/teaching/movingshorts/englishdrama/asking.html>
- British Film Institute (χ.χ.) Using film in the classroom
<http://www.bfi.org.uk/education/teaching/witm/classroom.html>
- Γουλής, Δ. (2009). "Ένσυναίσθηση, κριτική σκέψη και δημιουργικότητα με αφετηρία την εικόνα του Άλλου στις ταινίες επιστημονικής φαντασίας", στο: Πανελλήνιο Συνέδριο *Παιδί και Οπτικοακουστικά Μέσα Επικοινωνίας*. Θεσσαλονίκη: Τελλόγλειο ίδρυμα Τεχνών, Ε.Σ.Η.Ε.Μ.Θ.
- Γρόσδος, Σ. και Ντάγιου, Ε. (2003). *Γλώσσα και Τέχνη*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Γρόσδος, Σ. (2008). *Οπτικός γραμματισμός και πολυτροπικότητα. Ο ρόλος των εικόνων στη γλωσσική διδασκαλία στο βιβλίο γλώσσας της β' δημοτικού*. Θεσσαλονίκη: Παιδαγωγική Σχολή Α.Π.Θ. (αδημ. μεταπτυχιακή διατριβή).
- Γρόσδος, Σ. και Ε. Ντάγιου (2003). *Γλώσσα και Τέχνη. Γλωσσικές δραστηριότητες για το δημοτικό σχολείο σύμφωνα με τη λειτουργική χρήση της γλώσσας*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Γρόσδος Σ. και Ντάγιου Ε. (2005). "Η γλώσσα δια της τέχνης και η τέχνη δια της γλώσσας. Πολυσημειωτικές και πολυτροπικές πρακτικές στα πλαίσια της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας", στο: 26η Συνάντηση του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη.
- Charman, L. (1993). *Διδακτική της τέχνης*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Θεοδωρίδης, Μ. και Ζέρη, Π. κ.ά. (1995). *Έκθεση Συμπερασμάτων της Επιτροπής Οπτικοακουστικής Έκφρασης του προγράμματος "ΜΕΛΙΝΑ - Εκπαίδευση και Πολιτισμός"*. Αθήνα (αδημ.).
- Θεοδωρίδης, Μ. (2001). *Πάμε σινεμά; Πρόγραμμα γνωριμίας με τον Κινηματογράφο*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού - ΥΠ.Ε.Π.Θ. - Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.
- Θεοδωρίδης, Μ. (2001). *Η κινηματογραφική αφήγηση, Μια εξιστόρηση με εικόνες και ήχους - εκπαιδευτικό υλικό του Προγράμματος γνωριμίας με τον Κινηματογράφο*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού, ΥΠ.Ε.Π.Θ., Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.
- Θεοδωρίδης, Μ. (2002). "Γνωριμία με την οπτικοακουστική έκφραση. Προτάσεις του Προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ - Εκπαίδευση και Πολιτισμός για την καθιέρωση της, οπτικοακουστικής παιδείας στο σχολείο". *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, 27, 33-38.
- Θεοδωρίδης, Μ. (χχ). Γνωριμία με την οπτικοακουστική έκφραση στο Πρόγραμμα Μελίνα, πηγή: <http://www.karposontheweb.org/Portals/0/articles/gnorimia.pdf>
- Kress, G. (2000). "Multimodality", In Cope, B. & M. Kalantzis (eds). *Multiliteracies: Literacy Learning and the Design of Social Futures*, 182-202. London: Routledge.
- Kress, G. (2004). *Literacy in the New Media Age*. Oxon: Routledge.
- Krees, G. & Th. Van Leeuwen (2001). *Multimodal discourse*. London: Arnold.
- Krucsay, S. (1998). "Οπτικοακουστική Παιδεία. Πολιτικές και στρατηγικές του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Αυστρίας", στο *Παιδί και οπτικοακουστικά μέσα. Η οπτικοακουστική παιδεία και τα δικαιώματα των παιδιών*. Θεσσαλονίκη: Ευρωπαϊκό Κέντρο Παιδικής Τηλεόρασης, 7, 19-36.
- Μαρτέν, Μ. (1984). *Η γλώσσα του κινηματογράφου*. Αθήνα: Κάλβος.
- Μαυροσκούφης, Δ. (2005). *Αναζητώντας τα ίχνη της Ιστορίας*, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη.
- Messaris, P. (2001), "New Literacies in Action: Visual education", *Reading Online*, 4 (7), πηγή: http://www.readingonline.org/newliteracies/lit_index.asp?HREF=/newliteracies/action/messaris
- Παϊζης, Ν. και Θεοδωρίδης, Μ. (1995). *Εκπαίδευση και Πολιτισμός* (πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ).

Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ. - Υ.Π.Π.Ο - Γ.Γ.Λ.Ε.
Ρεπούση, Μ. (2000). "Διδακτικές προσεγγίσεις της τοπικής ιστορίας στο σχολείο. Ιστορικό ερώτημα και ανάπτυξη σχεδίων εργασίας". *Φιλολόγος 101*.
Sorlin, P. (2004). *Κοινωνιολογία του κινηματογράφου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
Τσιάκαλος, Γ. (2005). *Η υπόσχεση της παιδαγωγικής*. Θεσσαλονίκη: [Επίκεντρο](#)

2.2 Φύλλα Εργασίας

Οι Διδακτικές Πρακτικές είναι καλό να συνοδεύονται από φύλλα εργασίας, σε ψηφιακή/έντυπη μορφή, τα οποία δόθηκαν στους μαθητές ως ένας οδηγός πραγματοποίησης των προαναφερθέντων δραστηριοτήτων.

2.3 Υλικοτεχνική Υποδομή

Στην ενότητα αυτή γίνεται αναφορά στην απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή για την υποστήριξη της κάθε δραστηριότητας της Διδακτικής Πρακτικής. Αναφέρονται εκπαιδευτικά λογισμικά και εφαρμογές, διαδικτυακά περιβάλλοντα και συστήματα που μπορεί να χρησιμοποιήθηκαν, βιντεοταινίες, διαδικτυακές πηγές κτλ.

3) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

Κατά την εφαρμογή της Διδακτικής Πρακτικής ή μετά την πραγματοποίησή της, ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές του ενδέχεται να έχουν πραγματοποιήσει την αξιολόγησή της, μέσα από μια αναστοχαστική διεργασία. Αυτή μπορεί να έχει πραγματοποιηθεί:

- κατά τη διάρκεια εφαρμογής των δραστηριοτήτων (*διαμορφωτική αξιολόγηση*) με σκοπό την αναδιαμόρφωσή τους,
- στο τέλος της εφαρμογής της Διδακτικής Πρακτικής (*τελική αξιολόγηση*) για να ακολουθήσει μια επικοδομητική συζήτηση που θα οδηγήσει σε αναπροσαρμογές, επεκτάσεις κτλ.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει: (α) Παρατήρηση και καταγραφή από τον/την εκπαιδευτικό της συμμετοχής των μαθητών/τριών. (β) Ανατροφοδοτικές συναντήσεις. (δ) Αυτοαξιολόγηση, από τα παιδιά της ομάδας και τον/την εκπαιδευτικό, μετά το πέρας του προγράμματος, όχι μόνο των οπτικοακουστικών προϊόντων/δημιουργημάτων, αλλά και της διαδικασίας –ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων (συνεργασία μέσα στην ομάδα, καταμερισμός δραστηριοτήτων κ.ά.)

4) ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με ατομική μου ευθύνη και σύμφωνα με το άρθρο 8 ν. 1599/1986, ο Δημιουργός που αναφέρεται στην παρ. 1.2 του παρόντος εντύπου, δηλώνω ότι:

1. Το Σχέδιο Καλής Διδακτικής Πρακτικής που υποβάλλω είναι δικό μου πρωτότυπο δημιούργημα και δεν προσκρούει σε κανένα δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας τρίτων.
2. Δίνω το δικαίωμα και την άδεια στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το οποίο θα ενεργεί κατά την απόλυτη και ελεύθερη κρίση του, να αξιοποιεί, να διαθέτει, να αναπαράγει ή να διανέμει το υποβληθέν Σχέδιο Καλής Διδακτικής Πρακτικής, ολόκληρο ή τμήμα του ή συντεμημένο ή ενσωματωμένο σε άλλο υλικό, για εκπαιδευτικούς και διδακτικούς σκοπούς, με κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως έντυπο ή ηλεκτρονικό.
3. Δηλώνω ότι η πιθανή αξιοποίηση του υλικού αυτού για ερευνητικούς σκοπούς επιθυμώ να γίνει (επιλέξτε αυτό που επιθυμείτε):

Επώνυμα

Ανώνυμα

Αν δεν καταγράψετε την επιθυμία σας αυτό σημαίνει ότι αποδέχεστε η πιθανή αξιοποίηση να γίνει ανώνυμα.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 18 Οκτωβρίου 2010

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ: Σταύρος Γρόσδος, Δημήτριος Γουλής